

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

© Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí,
Figueres, 2004

Núm. cat. P 237

***L'homme invisible* (L'home invisible)**

Data: 1929-32

Tècnica: Oli sobre tela

Dimensions: 140 x 81 cm

Signatura: Ni signat ni datat

Localització: Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid. Llegat Dalí

Procedència

- Col·lecció de l'artista

Observacions

Aquesta obra sol considerar-se inacabada. Dalí hi va treballar, segons diferents fonts, entre 1929 i 1933.

Exposicions

- 1931, Paris, Pierre Colle, *Exposition Salvador Dalí*, 03/06/1931 - 15/06/1931, núm. cat. 1
- 1932, Paris, Pierre Colle, *Exposition Salvador Dalí*, 26/05/1932 - 17/06/1932, núm. cat. 11 o 12
- 1933, New York, Julien Levy Gallery, *Exhibition of Paintings by Salvador Dalí*, 21/11/1933 - 08/12/1933, núm. cat. 10
- 1934, New York, Julien Levy Gallery, *Dali*, 21/11/1934 - 10/12/1934, núm. cat. 20
- 1936, London, Alex, Reid & Lefevre, Ltd., *Salvador Dali*, 01/06/1936 - 31/07/1936, núm. cat. 12
- 1938, Paris, Galerie Beaux-Arts, *Exposition Internationale du Surréalisme*, gener - febrer 1938, núm. cat. 44
- 1965, New York, Gallery of Modern Art, *Salvador Dalí, 1910-1965*, 18/12/1965 - 13/03/1966, núm. cat. 30
- 1968, New York, The Museum of Modern Art, *Dada, surrealism, and their heritage*, 27/03/1968 - 09/06/1968, núm. cat. 63
- 1980, London, The Tate Gallery, *Salvador Dalí*, 14/05/1980 - 29/06/1980, núm. cat. 49
- 1983, Madrid, Museo Español de Arte Contemporáneo, *400 obras de Salvador Dalí del 1914 al 1983*, 15/04/1983 - 29/05/1983, núm. cat. 138
- 1989, Humlebaek, Louisiana Museum of Modern Art, *Salvador Dali*, 16/12/1989 - 11/03/1990, núm. cat. 35
- 1990, México, D. F., Centro Cultural / Arte contemporáneo, *Los Dalís de Dalí: colección del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía*, 01/11/1990 - 31/01/1991, núm. cat. 20
- 1994, London, Hayward Gallery, *Salvador Dalí: the early years*, 03/03/1994 - 30/05/1994, núm. cat. 123
- 1996, Barcelona, La Pedrera, *Dalí. Arquitectura*, 19/06/1996 - 25/08/1996, núm. cat. 21
- 2000, Hartford, Connecticut, Wadsworth Atheneum Museum of Art, *Dalí's optical illusions*, 21/01/2000 - 26/03/2000, núm. cat. 6
- 2002, Madrid, Museo Thyssen-Bornemisza, *Dalí: Gradiva*, 21/05/2002 - 08/09/2002, núm. cat. 4
- 2007, London, Tate Modern, *Dalí & Film*, 01/06/2007 - 09/09/2007, il. 21
- 2011, Riehen/Basel, Fondation Beyeler, *Surrealism in Paris*, 02/10/2011 - 29/01/2012, p. 240
- 2012, Paris, Centre Pompidou, *Dalí*, 21/11/2012 - 25/03/2013, p. 127
- 2013, Madrid, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, *Dalí. Todas las sugerencias poéticas y todas las posibilidades plásticas*, 27/04/2013 - 02/09/2013, p. 237

Bibliografia

- Salvador Dalí, -, -, *Salvador Dalí, Le Surréalisme au Service de la Révolution L'Ane pourri | Déclaration | [Fotografies de l'Âge d'Or] | [Il·lustració]*, Librairie Jose Corti, Paris, 1930, s. p. (2 detalls)
- [L'Homme invisible (il.)], *Le Surréalisme Au Service de la Révolution*, 31/07/1930, Paris, s. p. (detall)
- René Crevel, *Dalí ou l'anti-obscurantisme*, Éditions Surréalistes, Paris, 1931, il. III (detall), il. IV (detall)
- Joan Sacs, "El cas Salvador Dalí", *Mirador*, 16/03/1933, Barcelona, p. 7 (detall)
- Salvador Dalí, *La Conquête de l'irrationnel*, Éditions Surréalistes, Paris, 1935, il. 4 (detall)
- James Thrall Soby, *After Picasso*, Dodd, Mead, New York, 1935, il. 56 (detall)
- Sebastià Gasch, "Unes declaracions sensacionals de Carl Einstein", *Meridià*, 06/05/1938, Barcelona, p. 4 (detall)
- James Thrall Soby, *Salvador Dalí*, The Museum of Modern Art, New York, 1941, p. 36 (detall)
- Salvador Dalí, *The Secret Life of Salvador Dalí*, Dial Press, New York, 1942, p. XIV (detall)
- André Breton, *Le Surréalisme et la peinture : suivi de Genèse et perspectives artistiques du surréalisme et de*

- fragments inédits*, Brentano's, New York, 1945, s. p.
- *Le Surréalisme en 1947*, Maeght, Pierre à Feu, Paris, Paris, 1947, p. III (imatge indirecta)
 - Guillermo De Torre, "El «caso» Dalí", *La Nación*, 25/01/1953, Buenos Aires, s. p. (detall)
 - *Dalí*, Les Éditions du Chêne, Paris, 1957, p. 4
 - Salvador Dalí, "The king and the queen traversed by swift nudes", *Art News*, 30/04/1959, New York, N.y., p. 24 (imatge indirecta)
 - *Salvador Dalí, 1910-1965*, The Foundation for Modern Art, New York, 1965, p. 59
 - Paul H. Walton, *Dali / Miró*, Tudor Publishing Company, New York, 1967, il. 5
 - Max Gérard, *Dalí de Draeger*, Blume, Barcelona, 1968, il. 87 (detall), il. 91 (detall), il. 158 (detall)
 - William S. Rubin, *Dada, surrealism, and their heritage*, The Museum of Modern Art, New York, 1968, p. 112
 - Patrick Waldberg, *Les Initiateurs du surréalisme*, Unesco, Albin Michel, [S.l.], [París], 1969, p. 32
 - Whitney Chadwick, "Masson's Gradiva: The Metamorphosis of a Surrealist Myth*", *The Art Bulletin*, 30/12/1970, New York, s. p.
 - Robert Descharnes, "Los Dalí del Museo Dalí", *Gaceta Ilustrada*, año XIX, nº 941, 20-26/10/1974, Madrid, p. 69
 - Luis Romero, *Todo Dalí en un rostro*, Blume, Barcelona, Madrid, 1975, p. 198
 - *Le Surréalisme, XXe siècle*, Paris, 1975, p. [62] (imatge indirecta) (detall)
 - Robert Descharnes, S. Terayama, *Dalí: the book of great masters*, Zauho, Tokyo, 1978, il. 27
 - Malcolm Haslam, *The Real world of the surrealists*, Gallery Press, New York, 1978, p. 243 (imatge indirecta)
 - Calvin Tomkins, *Duchamp et son temps : 1887-1968*, Time-Life International, Nederland, 1978, p. 141
 - *Petit journal Salvador Dalí*, Centre Georges Pompidou, [París], 1979, p. 7
 - *Salvador Dalí: rétrospective, 1920-1980*, Centre Georges Pompidou, Musée National d'Art moderne, Paris, 1979, p. 247
 - Salvador Dalí, *Si. La rivoluzione paranoico-critica. L'arcangelismo scientifico*, Rizzoli, Milano, 1980, p. 37
 - *Hommage à Dalí*, Vilo, Paris, 1980, p. 40
 - *Salvador Dalí*, The Tate Gallery, London, 1980, il. 49
 - Josep Pla, Salvador Dalí (il.), *Obres de museu*, DASA, Figueres, 1981, p. 71
 - *Rétrospective Salvador Dalí 1982*, Edition Art Life, [S.l.], 1982, p. 35, il. 8
 - Dawn Ades, *Dalí and surrealism*, Harper & Row, New York, 1982, p. 118
 - Ignacio Gómez de Liaño, *Dalí*, Polígrafa, Barcelona, 1983, il. 48
 - *El Surrealismo*, Cátedra, Madrid, 1983, p. [135]
 - *Distribucions d'art surrealista*, Distribucions d'Art Surrealista, Barcelona, 1983, p. 10
 - *400 obras de Salvador Dalí de 1914 a 1983*, Obra Cultural de la Caixa de Pensions, [Madrid], 1983, p. 98
 - Francisco Nieva, "El príncipe representó a dalí", *Pueblo*, 16/04/1983, Madrid, p. 35 (imatge indirecta)
 - Eduard Fornes i Gili, "Cuatrocientas obras de Dalí", *La Vanguardia*, 05/06/1983, Barcelona, s. p. (detall)
 - *Duchamp*, Fundació Caixa de Pensions, Barcelona, 1984, p. 24 (imatge indirecta) (detall), p. 221 (imatge indirecta) (detall)
 - Antonio D. Olano, *Nacimiento, vida, pasión, muerte, resurrección y gloria de Salvador, Domingo, Felipe, Jacinto Dalí Doménech, Cusí y Farrés, Marqués de Dalí y Púbol*, Dyrsa, Madrid, 1985, p. 316 (detall)
 - Takahiko Okada, *Dalí*, Shueisha, [S.l.], 1986, p. 21
 - *Salvador Dalí, 1904-1989*, Gerd Hatje, Stuttgart, 1989, p. 76
 - Jaume Socias Palau, "Fin y comienzo de Salvador Dalí", *Goya, Revista de Arte*, 01/02/1989, Madrid, p. 216
 - A. B. Tello, *Salvador Dalí*, Vilmar, Barcelona, 1990, p. 32
 - *Los Dalís de Dalí: colección del museo nacional centro de arte reina Sofía*, Centro cultural, Arte contemporaneo, México D. F., 1990, p. 111
 - *Picasso, Miró, Dalí y los orígenes del arte contemporáneo en España : 1900-1936*, Schirn Kunsthalle, MNCARS, Francfort, Madrid, 1991, p. 155
 - Luis Romero, *PsicoDálico Dalí*, Mediterranea, Barcelona, 1991, p. 61
 - François Mathey, *Art : graphisme des années 40*, Seuil, Regard, Paris, Paris, 1991, p. 204 (imatge indirecta)
 - Alessandr Rogin, [*Salvador Dalí : el mite i la realitat*], Republica, Moscou, 1992, p. 34 (detall)
 - Jaime Brihuela, *Miró y Dalí: los grandes surrealistas*, Anaya, Madrid, 1993, p. 61
 - A. Reynolds Morse, *Dalí's animal crackers*, Salvador Dalí Museum, St. Petersburg, Florida, 1993, p. 163 (2 detalls)

- *Marcel Duchamp*, Thames & Hudson, London, 1993, p. 43 (imatge indirecta) (detall)
- *Dalí joven*, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 1994/95, s. p.
- *Dalí, the early years*, Hayward Gallery, London, 1994, s. p.
- *Dalí, the early years : talks and events*, Hayward Gallery, London, 1994, s. p.
- *Dalí*, Cercle d'Art, Paris, 1994, il. 20
- *Salvador Dalí: the early years*, South Bank Centre, [London], 1994, p. 192
- Whitney Chadwick, *Mith in surrealist painting 1929-1939: Dalí, Ernst, Masson*, UMI Dissertation Service, [Michigan], 1994, p. 296
- Robert Descharnes, Gilles Néret, *Salvador Dalí, 1904 -1989*, Benedikt Taschen, Köln, 1994, p. 147
- Marco Di Capua, *Dalí*, Librairie Gründ, Paris, 1994, p. 99
- Bruce Altshuler, *The Avant-garde in exhibition : new art in the 20th century*, Harry N. Abrams, New York, 1994, p. 118 (imatge indirecta)
- *Salvador Dalí*, Polígrafa, Barcelona, 1994, il. 20
- *Dalí. Arquitectura*, Fundació Gala-Salvador Dalí, Fundació Caixa de Catalunya, [Figueres], [Barcelona], 1996, p. 141
- Ralf Schiebler, *Dalí : genius, obsession and lust*, Prestel, Munich - New York, 1996, p. 51, p. 52 (detall)
- Gilles Néret, *Salvador Dalí : 1904-1989*, Evergreen (Benedikt Taschen), [Köln], 1996, p. 25
- Christopher Masters, *Dalí*, Phaidon, London, 1996, p. 63
- Haim Finkelstein, *Salvador Dalí's art and writing, 1927-1942 : the metamorphoses of Narcissus*, Cambridge University Press, Cambridge, 1996, p. 200
- Eduardo Subirats, *Linterna mágica : vanguardia, media y cultura*, Siruela, Madrid, 1997, p. 59
- Robert Radford, *Dalí*, Phaidon, London, 1997, p. 138
- Ian Gibson, *The Shameful life of Salvador Dalí*, Faber and Faber, London, 1997, il. 70
- Gérard Durozoi, *Histoire du mouvement surréaliste*, Hazan, Paris, 1997, p. 148
- Charlie Azzopardi, *Salvador Dalí, the eternal hero*, Avon Books, London, 1997, p. 31
- Agustín Sánchez Vidal, *Salvador Dalí*, Electa, Madrid, 1999, p. 32 (detall)
- *Salvador Dalí*, Parkstone, England, 1999, p. 55
- *Wadsworth Atheneum Museum of Art. What's on calendar*, Wadsworth Atheneum Museum of Art, Hartford, CT, 2000, p. 6
- *Luis Buñuel y el surrealismo*, Museo de Teruel, Teruel, 2000, p. 174
- Christopher Green, *Art in France : 1900- 1940*, Yale University Press, New Haven and London, 2000, p. 277
- *Dalí's optical illusions*, Wadsworth Atheneum Museum of Art, Hartford, Connecticut, 2000, p. 79
- Alberto Mario Perrone, *Salvador Dalí, escándalo, transgresión y genio*, Longseller, Buenos Aires, 2001, p. 82
- *Simposio "Happening, Fluxus y otros comportamientos artísticos de la segunda mitad del siglo XX ": Ponencias y Comunicaciones*, Editora Regional de Extremadura, Mérida, 2001, p. 114 (imatge indirecta)
- Jean-Louis Gaillemain, *Salvador Dalí : désirs inassouvis du purisme au surréalisme, 1925-1935*, La Passage, Paris-New York, 2002, il. 28
- *Dalí : Gradiva*, Museo Thyssen-Bornemisza, Fundación Caja Madrid, Madrid, Madrid, 2002, p. 59
- Joan Castellar-Gassol, *Dalí : una vida perversa*, Edicions de 1984, Barcelona, 2002, p. II
- Juan Antonio Ramírez, *Dalí: lo crudo y lo podrido*, A. Machado Libros, Madrid, 2002, p. 74
- Gérard Durozoi, *History of the surrealist movement*, The University of Chicago Press, Chicago, London, 2002, p. 142
- *The Endless enigma : Dalí and the magicians of multiple meaning*, Hatje Cantz, Ostfildern-Ruit, 2003, p. 112
- *Salvador Dalí, Obra completa : Textos autobiográficos 1*, Destino, Fundació Gala-Salvador Dalí, Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, Barcelona, [Figueres], [Madrid], 2003, s. p. (detall)
- *The Portable Dalí*, Universe, New York, 2003, p. 85
- *Les Essentiels de l'art Dalí*, Ludion, Amsterdam, 2003, p. 85
- Ricard Mas Peinado, *Universdalí*, Lunwerg, Barcelona, Madrid, 2003, p. 59 (detall), p. 134
- Lluís Llongueras, *Todo Dalí : vida y obra del personaje más genial y espectacular del siglo XX*, Generalitat de Catalunya, [Barcelona], 2003, p. LX
- Jean-Christophe Argillet, *Le Siècle de Dali*, Timée-Editions, Boulogne, 2004, p. 32
- *Persistence and memory : new critical perspectives on Dalí centennial*, Bompiani, [Milà], 2004, p. 28 (detall)

(imatge girada)

- *Huellas dalinianas*, Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, Madrid, 2004, p. 57
- Enric Bou, *Dalíccionario : objetos, mitos y símbolos de Salvador Dalí*, Tusquets, Barcelona, 2004, p. 11
- Jean-Louis Gaillemín, *Dalí : master of fantasies*, Harry N. Abrams, New York, 2004, p. 76, p. 76 (detall)
- José María Hinojosa *1904-1936 : entre dos luces*, Centro Cultural de la Generación del 27, [Málaga], 2004, p. 119 (detall)
- Luis-Salvador López Herrero, *La Cara oculta de Salvador Dalí*, Síntesis, Madrid, 2004, p. 51
- Jean-Louis Gaillemín, *Dalí the impresario of surrealism*, Thames & Hudson, London, 2004, p. 76, p. 76 (detall)
- Tonia Raquejo, *Dalí: metamorfosis*, Edilupa, [Madrid], 2004, p. 84 (detall)
- *Dalí*, Bompiani, [Milà], 2004, p. 130 (imatge indirecta, detall), p. 178
- *Salvador Dalí i Federico García Lorca : la persistència de la memòria*, Viena, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, Barcelona, 2004, p. 139
- Patrice Schmitt, *Étude psychanalytique de la création chez Salvador Dalí*, Lacour-Ollé, Nimes, 2004, il. 1.2
- Jean-Louis Gaillemín, *Dalí : le grand paranoïaque*, Découvertes Gallimard Arts, París, 2004, p. 76
- *Dalí*, Unidad Editorial, [S. I.], 2005, p. 115, p. 180
- Lucía García de Carpi, *Salvador Dalí*, Ambos Mundos, Salamanca, 2005, p. 89, p. 130 (detall)
- *Salvador Dalí : La gare de Perpignan - Pop, Op, Yes-yes, Pompier*, Hatje Cantz, Ostfildern, 2006, p. 113
- *Dalí & film*, Tate Publishing, London, 2007, p. 44
- Agustín Sánchez Vidal, *Salvador Dalí*, Fundación Mapfre. Instituto de Cultura, Madrid, 2007, p. 47
- *Dalí's medienispiele: falsche fährten und paranoische selbstinszenierungen in den künsten*, Transcript, Bielefeld, 2007, p. 168
- Mª Mercè Riera i Arnijas, *Dalí, Ciro*, [Barcelona], 2008, p. 77, p. 139
- Gavin Parkinson, *Surrealism, art and modern science : relativity, quantum mechanics, epistemology*, Yale University, New Haven & London, 2008, p. 182
- *Un perro andaluz 80 años después*, Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, La Fábrica, Madrid, 2009, p. 41
- Montse Aguer i Teixidor, *Los tesoros de Salvador Dalí*, Librería Universitaria, Barcelona, 2009, p. 41
- *Surreal objects : three-dimensional works from Dalí to Man Ray*, Hatje Cantz, Schirn Kunsthalle, Ostfildern, Frankfurt, 2011, p. 23 (imatge indirecta)
- Catherine Grenier, *Salvador Dalí : l'invention de soi*, Flammarion, París, 2011, p. 108
- *Surrealism in Paris*, Hatje Kantz, Basilea, 2011, p. 240
- Ralf Schiebler, *Dalí : the reality of dreams*, Prestel, Munich, London, New York, 2011, p. 51, p. 52 (detall)
- *Dalí*, Centre Pompidou, Paris, 2012, p. 127
- Roger Rothman, *Tiny surrealism : Salvador Dalí and the aesthetics of the small*, University of Nebraska, Lincoln & London, 2012, p. 72
- Shûzô Takigushi, *Dalí : Tokio, 1939*, Notari, Genève, 2012, il. 9 (imatge indirecta) (detall), il. 10 (imatge indirecta) (detall), il. 11 (imatge indirecta) (detall)
- Daniel R. Caruncho, *Salvador Dalí, las obras de su vida*, Dos de Arte, Barcelona, 2015, p. 24
- Dawn Ades, *Writings on art and anti-art*, Ridinghouse, London, 2015, p. 498

Gestió de drets de reproducció

Els drets de propietat intel·lectual de les obres de Salvador Dalí i, per tant, de les reproduïdes en aquesta pàgina web, són titularitat de l'Estat Espanyol, cedits en exclusiva a la Fundació Gala - Salvador Dalí.

D'acord amb la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual, queda prohibida la reproducció (total o parcial), la distribució, la transformació, la comunicació pública, la posada a disposició interactiva, així com qualsevol altra explotació, per qualsevol mitjà, de les obres contingudes en aquesta pàgina web.

Qualsevol explotació de les obres de Salvador Dalí queda subjecta a la necessitat de sol·licitar autorització prèvia a VEGAP (91 532 66 32/ 93 201 03 31; www.vegap.es) i d'obtenir la corresponent llicència. La infracció dels drets de propietat intel·lectual de les obres de Salvador Dalí serà perseguida d'acord amb la legislació vigent.